

School Connectedness Scale (SCS) og assosiasjoner med eksperimentering og bruk av alkohol/tobakk

Noen foreløpige resultater fra pilotstudien
Fase 1 i den longitudinelle studien
MITT LIV/MY LIFE

Vetpre, 21.-22.10, 2015

Camilla S. Lundberg, SIRUS

Elisabeth Kvaavik, SIRUS

Innhold

- Bakgrunn og formål
- Metode og utvalg
- Om School Connectedness Scale (SCS)
- Foreløpige analyser og resultater
- Oppsummering

Bakgrunn og formål

- MY LIFE/MITT LIV pilot forløper til hovedstudie med samme navn: MITT LIV 2015-2020.
- Behov for en ny norsk, longitudinell studie om ungdom og rusmidler
- Piloten har praktiske og faglige målsetninger relatert til gjennomføring av hovedstudien.
Noen sentrale faglige mål er:

- Oppstart, endring, utvikling av unges rusmiddelbruk (tobakk, alkohol og narkotika) over tid
- Individuelle og sosiale prosesser, sosiale kontekster og relasjoner dem imellom (deriblant skole, familie, venner).
- Prevalens-rater/nasjonale estimater ikke sentralt.

Metode og utvalg i piloten

- Elektronisk skolebasert spørreskjema, <40 min.
 - 4 skoler på Østlandet/51 klasser, 8.-12. trinn.
Baseline (BL) Oktober 2014, og oppfølging 6 måneder (6FU) i april 2015
- Foreldreskjema (el.+ papir) foreldre til barna i 8.-10. trinn.
- Semistrukturerte gruppe- og individuelle intervjuer, ca 45 min:
 - To skoler/to 8. klasser/34 elever på Østlandet. Samme tidspunkt som gjennomføring av spørreskjema.

- Strategisk utvalg basert på geografisk nærhet til skolene pga. pilotens praktiske målsetninger

Beskrivelse av utvalget (BL)

- 453 jenter og 388 gutter
- Alder (N=847):

13	14	15	16
152,18 %	127, 15%	161,19%	208, 26%

- Opplevd familieøkonomi: Skala fra 1-10, 1 er best og 10 er dårligst. 85 % av utvalget plasserer seg fra 1-5, og resten 6-10.
- 90% født i Norge (756/837) og 95 % kan norsk best (790/835)
- 443 på ungdomskolen, 398 på videregående skole.

SCS: Opprinnelse, bruk

Opprinnelse SCS :

- Midten/slutten av 1990 tallet
- Utspring i avviks- og tilknytningsteori
- Anglosaksisk dominans, noen nordiske studier, flerfaglighet

Forskning om SCS og rusbruk blant ungdom:

- Generelt: Lav trivsel assosieres i flere studier med større risiko for oppstart av og ulike former for rusmiddelbruk blant ungdom.
- Men - uenighet om forklaringsmodeller: Eks. felles bakenforliggende mekanismer som påvirker skoletrivsel og rusbruk? Rusbruk skaper lav skoletrivsel? Motsatt?
- Fra fokus på SCS sin selvstendige betydning til å inkludere flere enheter i analysen, eksponering, tilknytning til familie/venner.

Ref.: Bonny et. al., 2000; Furlong et.al.2011, Furlong & O'Brennan 2011, Libby 2004, McNeely & Falci 2004; McNeeley, Nonnemaker & Blum 2012; Møller & Berntsen 2014, 2015; Resnick et.al. 1997

SCS: Skalaen

Jeg føler meg knyttet til de andre på skolen

Jeg er glad for å gå på denne skolen

Jeg føler at jeg hører til på denne skolen

Lærerne på denne skole behandler elevene rettferdig

Jeg føler meg trygg på skolen

Svaralternativ fra 1 – 5 der 1 er veldig uenig og 5 er enig

Summeskår fra 5-25 , høyere skår = høyere trivsel

Ref.: Mc Neely et.al. 2002, Resnick et.al. 1997

Egen oversettelse

- Skoletrivselskår i utvalget: gjennomsnitt 21,7.
 - Re-kategorisert: Verdier 5-20 (lav og middel) og verdi 20-25 (høy)
 - Kjønnforskjeller: 76 % gutter og 70 % av jentene har høy trivsel
- Cronbach's Alpha BL, skoletrivsel: 0,84

Analyser

- Deskriptive analyser
- Multivariat logistisk regresjon
- Kjikvadrattest

- Analytisk utvalg (BL):
 - Ungdommer som har data om tobakksbruk, alkoholbruk, skoletrivsel og alder (794)

Foreløpige resultater

Uavhengige variabler i multivariate analyser

- 18 % av ungdommene rapporterte at de hadde venner eller kjæreste som drakk seg beruset
- 14 % oppgav å ha venner eller kjæreste som brukte tobakk.
- 12 % oppgav å ha sett foreldrene sine beruset
- 32 % hadde sett foreldrene bruke tobakk og/eller oppgav at foreldrene brukte tobakk daglig
- To prosent oppgav å ikke ha nære venner eller kjæreste

Foreløpige resultater

Utfallsmål: Noensinne prøvd (eksperimentert med) snus, sigaretter og alkohol + brukt siste måneden

Baseline høsten 2014 (N=841)	
Prøvd snus, n (%)	205 (24,4)
Prøvd sigaretter, n (%)	167 (20,0)
Prøvd tobakk, n (%)	242 (28,8)
Prøvd alkohol, n (%)	336 (40,0)
Brukt snus månedlig*, n (%)	66 (7,8)
Røykt månedlig, n (%)	45 (5,4)
Brukt tobakk månedlig, n (%)	80 (9,5)
Drukke alkohol månedlig, n (%)	112 (13,3)

*På baseline refererer månedlig til de siste 12 månedene

Foreløpige resultater

Alkohol-eksperimentering ved baseline (N=794)

Trinn 1	OR (95 % CI)*	OR (95 % CI)*
Skoletrivsel (5-25)	0,91 (0,87-0,96)	0,95 (0,89-1,09)
Trinn 2		
Eksponering for foreldres beruselse (0-1)		2,10 (1,26 – 3,45)
Eksponering for venners bruk (0-1)		4,65 (2,72 – 7,96)
Tid med familien (Skår 2-6)		0,72 (0,61 – 0,85)
Har nære venner (Skår 0-4)		1,48 (1,18 – 1,86)

*Justert for kjønn og alder

Foreløpige resultater

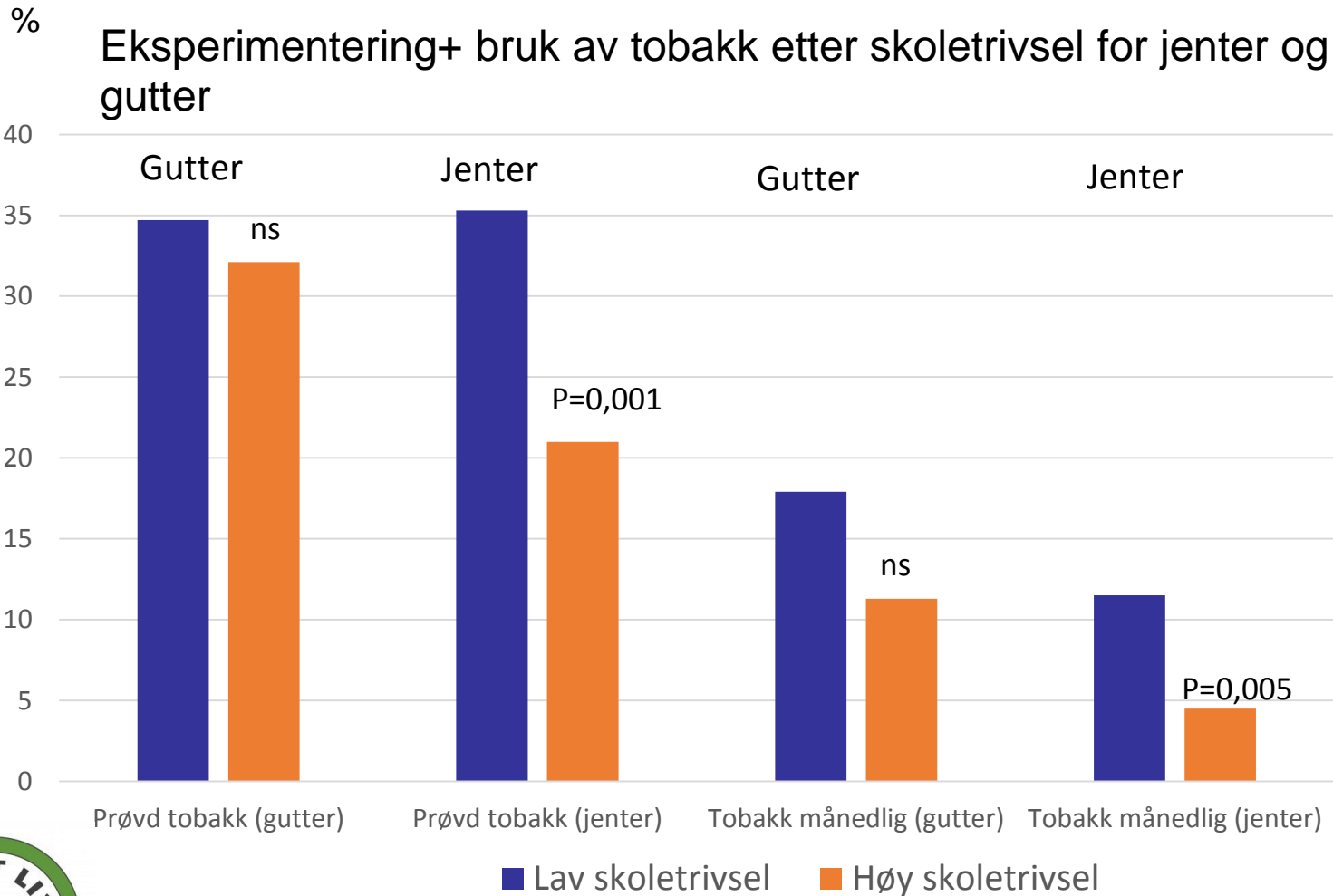
Bruk av alkohol minst månedlig ved baseline (N=794)

Trinn 1	OR (95 % CI)*	OR (95 % CI)*
Skoletrivsel (5-25)	0,59 (0,45 – 0,77)	0,68 (0,51 – 0,91)
Trinn 2		
Eksposering for foreldres beruselse (0-1)		1,47 (0,81 – 2,64)
Eksposering for venners beruselse (0-1)		5,3 (3,01 – 9,31)
Tid med familien (Skår 2-6)		0,77 (0,61 – 0,97)
Har nære venner (Skår 0-4)		1,08 (0,79 – 1,48)

*Justert for kjønn og alder

Foreløpige resultater

Foreløpig resultat skoletrivsel samtaleintervjuer

Gruppe (H 14) og individuelle (V15) for to 8. klasser ved to ungdomsskoler

Et tema i intervjuene er overgang barneskole og ungdomsskole, og hva de mener er bra/dårlig ved sitt klassemiljø. Denne presentasjonen viser til foreløpige funn knyttet til dette temaet.

- Det å trives på skolen er et sammensatt fenomen som innebærer sosiale aspekter slik som vennskap og tid brukt med andre medelever i klassen i og utenfor skoletid.
- Trivsel på skolen oppstår slik både utenfor og i skoletiden. Det å trives innebærer også å ikke bli mobbet eller føle seg utenfor/ensom.
- Videre snakker ungdommene om de mer instrumentelle sidene ved skolen, der sentrale temaer er lærers evne til å holde ro i klassen, og hvordan en er interessert i ulike fag.
- Ungdommene forteller at de i hovedsak trives bedre på ungdomsskolen enn barneskolen.

Jente 13 år:

i: tror du det er noen som føler seg ekstra kule fordi de drikker og snuser, at de faktisk får en gevinst?

E: ja

i: tenker du at de, tenker du at det ikke er en så veldig bra gjeng å være i?

E: ja.

i: hvorfor det da?

E: fordi man bli, hvis jeg hadde vært, hvis jeg hadde blitt med i den gjengen av en eller annen grunn, da tror jeg jeg hadde blitt, å hva heter det, blitt sånn, sånn at ikke jeg også driver å gjør det så bra på skolen og sånn at jeg hadde slutta å gjøre det bra på skolen og sånn og blitt, hva heter det.

i: at det er gruppepress og sånn tenker du?

E: ja og så da hadde jeg kanskje. Altså hvis jeg hadde blitt spurt om røyk og alkohol tror jeg at jeg hadde sagt nei. Jeg har ikke blitt spurt om det før, eller jo, det har jeg.

Jente 13 år:

i: er dere en stor gjeng eller hvordan er det? kan du fortelle litt om det?

E: eeh, egentlig er det sånn i friminuttene er det egentlig mest at vi står sammen i en stor gjeng alle sammen.

i: mhm, er det noe med nærmiljøet du ikke liker så godt?

E: kanskje at, det er mange som eeh, mange som drikker og mange har tatt snus i 8.klasse allerede, så, og de synes jo at det er kult selvfølgelig, men det synes ikke jeg.

i: men er de en del av vennegjengen eller en annen gjeng tenker du eller? Er det dine venner også?

E: eeh, ikke akkurat mine venner, men, ja, de er, det er en egen gangstergjeng eller hva skal jeg si.

Oppsummering

- Skoletrivsel har en negativ sammenheng med noen gang å ha prøvd alkohol og tobakk, og også for månedlig bruk
- Det kan indikere at økt skoletrivsel beskytter mot rusbruk, men skoletrivsel har ikke selvstendig betydning for oppstart, ref. de multivariate analysene.
- Kjønnforskjeller i sammenheng mellom skoletrivsel og eksperimentering/bruk av tobakk

Forts. oppsummering

- Begrensninger i denne studien:
 - Pilotstudie m/ begrenset størrelse på utvalg legger føringer for analyser
 - Tverrsnittsdata og ikke longitudinelle: sier ikke noe om årsakssammenhenger.
- Hovedstudien vil bidra til en bedre belysning av assosiasjonene som er funnet her, og kan si noe om årsakssammenhenger

Takk!

Prosjektgruppen MITT LIV :

Kvantitativ: Elisabeth Kvaavik, Jasmina B Andreas
Geir S. Brunborg

Kvalitativ: Janne Scheffels, Øystein Skjælaaen

Camilla S. Lundberg, prosjektleder for datainnsamling,
og tre forskningsmedarbeidere

Kontakt: csl@sirus.no, ek@sirus.no